

IZVJEŠTAJ

KONFERENCIJA “ILEGALNA TRGOVINA UMJETNINAMA U BOSNI I HERCEGOVINI”

TUZLA, 18. OKTOBAR 2018.

U uvodnom dijelu želimo da napravimo presjek nekih od aktivnosti CPKU, u periodu od 2014. do 2018. godine do održavanja posljednje konferencije u oktobru 2018. godine o čemu će biti riječi u drugom dijelu izvještaja.

Sa Konferencije “Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini”, oktobar 2018.

Centar protiv krijumčarenja umjetninama (CPKU) je osnovan krajem 2014. godine. Prilikom osnivanja Centar protiv krijumčarenja umjetninama je definisao četiri ciljne grupe sa kojima će provoditi niz aktivnosti u pravcu suzbijanja ilegalna trgovina umjetninama:

1. Policija, granična policija, carina
2. Tužilaštvo i sudstvo
3. Resorna ministarstva kulture, institucije u oblasti kulture, nevladin sektor i privatni kolekcionari
4. Zakonodavna i izvršna vlast

Već 2015. godine organizovana je interdisciplinarna konferencija „Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini“ koja je okupila preko 40 učesnika predstavnika najznačajnijih institucija čiji je profesionalni interes posvećen borbi protiv ilegalne trgovine umjetninama. Nakon završetka predmetne konferencije usvojeni su zaključci i preporuke s ciljem poboljšanja stanja u oblasti borbe protiv ilegalne trgovine umjetninama i pokretnim kulturnim dobrima, koji su velikim dijelom i implementirani.

Sa Konferencije "Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini", oktobar 2015.

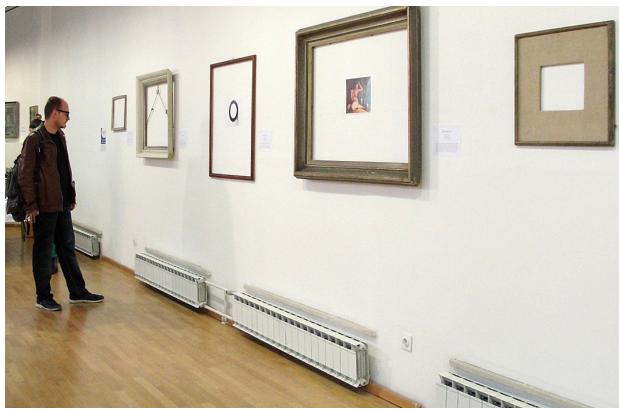
Krajem 2015., Četverogodišnji Nacionalni izvještaj UNESCO-a o implementacije „Konvencije o načinu zabrane i zaštite ilegalnog uvoza, izvoza i transporta kulturnih dobara“ iz 1970. godine je pozicionirao CPKU kao afirmativnu pojavu u borbi protiv ilegalne trgovine kulturnih dobara. U izvještaju stoji : „Inicijativa je pokrenuta zbog nedostatka odgovarajućih specijalističkih odjela u Ministarstava unutrašnjih poslova (kako na kantonalnoj tako i na višoj razini vlasti), a situacija na terenu je zahtijevala postojanje takve specijalizirane institucije“.

CPKU je u svojim aktivnostima, rukovodeći se usvojenim zaključcima i preporukama u periodu od 2015. do 2018. godine realizovao niz aktivnosti od kojih je posebno potrebno izdvojiti:

April 2016

Izložba „Velikani likovne umjetnosti“, u saradnji sa Umjetničkom galerijom Bosne i Hercegovine, Međunarodnom galerijom portreta Tuzla, Udruženjem likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine i Francuskom ambasadom u Bosni i Hercegovini, koja je nastala s ciljem podizanja svijesti javnosti o značaju zaštite umjetničkog blaga Bosne i Hercegovine. Izložba je koncipirana kao umjetnički performans prilikom kojeg su u praznim okvirima prikazane fotografске reprodukcije ukradenih umjetničkih djela iz privatnih i javnih kolekcija.

Izložba "Velikani likovne umjetnosti", 2016.

Ambasadorica Francuske Claire Bodonyi

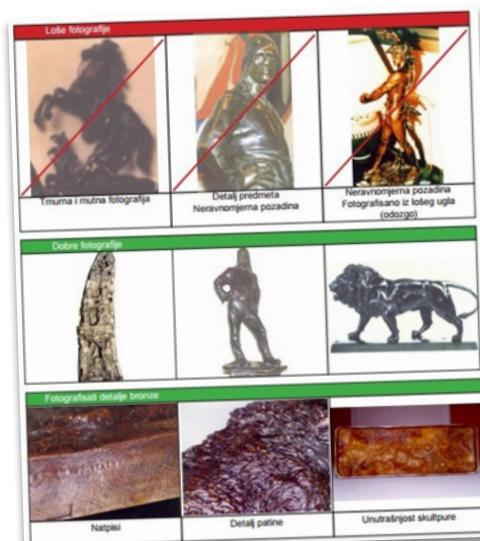
Izložba "Velikani likovne umjetnosti", 2016.

Maj 2016

U saradnji sa Generalnom direkcijom nacionalne policije Francuske, Centralni ured za borbu protiv krijumčarenja kulturnih dobara OCBC, a uz podršku Francuske ambasade u Bosni i Hercegovini CPKU je objavio „**Uputstvo za fotografisanje umjetnina i vrijednih predmeta**“ i „**Deskriptivna kartica za umjetine**“ kao alat za formiranje dokumentacije o umjetničkim djelima i kulturnim dobrima, s ciljem preventivne zaštite umjetnina privatnih kolekcionara, galerija i muzeja.

Deskriptivna kartica za umjetnine	
Fotografija broj:	
01. Vrsta umjetnine :	
02. Naziv ili tema :	
03. Autor :	
04. Vrijeme nastanka/epocha :	
05. Mediј ili tehnika :	
06. Materijal :	
07. Dimenzije : visina _____, širina/promjer _____, dubina _____, težina _____ (za umjetničke slike navedite dimenzije bez okvira, a za skulpture bez postamenta – ako postoji)	
08. Oblik/forma (npr. pravougaoni, ovalni, okrugli i sl.) :	
09. Dominantne boje :	
10. Potpis autor-a, žig, pečat, serijski broj (ukupan broj, opis, lokacija) :	
11. Druge označke (vrsta i lokacija) :	
12. Proizvođač ili manufaktura/zdavač-stamparija/jevaonica :	
13. Geografsko porijeklo :	
14. Stil :	
15. Samostalan predmet : da / ne	
16. Predmet dio kompleta: (par, diptih, triptih, poliptih, ostalo) :	
17. Dokumentacija : (ukoliko posjedujete dokumentaciju o porijeklu/vlasništvu/procjeniš sl. dostavite u prilogu)	

Deskriptivna kartica za umjetnine

Uputstvo za fotografisanje umjetnina i vrijednih predmeta

Publikovan je priručnik „**Ilegalna trgovina umjetninama - pregled stanja, prevencija, načini borbe, pravni okvir, preporuke**“ namijenjen svim akterima borbe protiv krijumčarenja umjetninama (a posebno policijskim i pravosudnim organima)

Priručnik „Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini“

Predgovor

Zaštita i očuvanje kulturnog naslijeđa od suštinske je važnosti za jednu zemlju i njenog stanovništvo, jer je kulturno naslijeđe jedne zemlje srž njenog identiteta. Osim turističkog, a samim tim i ekonomskog aspekta, zbog svoje privlačnosti kulturno naslijeđe predstavlja i dio legitimnog ponosa jednog naroda.

Svojim angažmanom od 2014. godine Centar protiv krijumčarenja umjetninama (CPKU) doprinio je većem podizanju svijesti u bh. društvu po pitanju borbe protiv krijumčarenja kulturnim dobrima, kao i podsticanju na razmišljanje o ovoj kompleksnoj temi koja iziskuje koordinaciju velikog broja učesnika.

Stoga sam posebno počašćena što mi je predloženo da napravim uvod za ovo djelo, u kontekstu razvoja saradnje između Bosne i Hercegovine i Francuske u vezi sa temama koje su nam bitne. Francuska već odavno radi na borbi protiv krijumčarenja kulturnih dobara na svojoj teritoriji, kao i drugdje u svijetu, zajedno sa vlastima i stručnim organima i u saradnji sa Ujedinjenim nacijama, a posebno UNESCO-om.

Ovo djelo Centra protiv krijumčarenja umjetninama doprinijeće boljem razumijevanju ove široke i malo poznate tematike. Prikazom stanja u vezi sa krijumčarenjem umjetninama u Bosni i Hercegovini koje se bazira na višegodišnjem istraživanju, uz podsjećanje na primjenu međunarodnog i državnog zakonodavstva i naglašavanje postojećih mjer za efikasno djelovanje, ovo djelo se nameće kao istinski priručnik koji će, i to je ono što želim, biti koristan brojnim akterima koji rade na podizanju svijesti, prevenciji i obučavanju u borbi protiv krijumčarenja kulturnim dobrima.

Željela bih da ovo djelo upozori svakog od nas da je sudionik i zaštitnik naslijeđa. To je individualna i kolektivna odgovornost za svakog pojedinca, a posebno za generacije koje dolaze.

Claire BOUDONY
Ambasadorica Francuske
Bosna i -Hercegovina

Predgovor iz priručnika „Ilegalna trgovina umjetninama u Bosni i Hercegovini“

Septembar 2016. i septembar 2017

Obuke namijenjene sudijama i tužiocima u saradnji sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine. Edukatori na predmetnim obukama bili su Ljiljana Filipović, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine i Corinne Chartrelle, Francuska policija (OCBC) kao i predstavnici CPKU.

Obuka sudija i tužioca, 2016.

Obuka sudija i tužioca, 2016.

Edukator Ljiljana Filipović, Vrhovni sud Federacije BiH

Edukator Corinne Chartrelle, Francuska policija (OCBC)

Edukator Eléonore Loué-Feichter, CPKU

Edukator Senad Begović, CPKU

Obuka sudija i tužioca, 2017.

Obuka sudija i tužioca, 2017.

Objavljena **baza podataka o nestalim ukradenim umjetninama u Bosni i Hercegovini**. Baza podataka dostupna javnosti koja se nalazi na službenoj stranici CPKU, izrađena je na osnovu prijava podnesenih nadležnim policijskim službama od strane privatnih kolekcionara, muzeja i galerija u Bosni i Hercegovini. Baza podataka je prvenstveno namijenjena u cilju podizanju svijesti javnosti i vršenju pritiska s ciljem intenziviranja istraga u predmetima krađe umjetnina. Nakon objave baze podataka INTERPOL je u februaru 2018. godine dodao 13 novih ukradenih predmeta u bazi koja je sadržavala samo informacije o 14 ukradenih djela (time je povećan broj potraga za ukradena djela na 27). Baza podataka nestalih umjetnina CPKU sadrži sve relevantne informacije o 109 ukradenih predmeta (kao i datum prijava nadležnim policijskim službama) iz Umjetničke galerije Bosne i Hercegovine, Međunarodne galerije portreta Tuzla i privatne kolekcije Envera Mulabdića. Baza podataka nestalih umjetnina CPKU se redovno ažurira i dopunjava sa novim predmetima za kojima se traga.

Baza nestalih umjetnina – The database of missing art										
BAZA NESTALIH UMJETNINA – THE DATABASE OF MISSING ART										
vratiti se na Početnu										
Projekat "Baza ukradenih / nestalih umjetnina u Bosni i Hercegovini" realizovan je uz podršku Francuske Ambasade u Bosni i Hercegovini.										
 										
Prikaži	40	elemenata	Pretraga:							
Redni broj / # Number	Autor Author	Naziv Title	Tehnika izrade Technique	Dimenzija (cm) Dimension	Godina nastanka Year of creation	Vlasništvo Ownership	Godina nestanka Year of disappearance	Datum podnošenja prijave Complaint lodging		
1	Borka Avramova	Slavko Janevski	puna plastika-patinirani gips	37x30x34	1959	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
2	Nada Falaut Vuksanović	Portret I. Kuljevića	olovka	50x50	1975	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
3	Vera Ficher	Lea Deutch	ulje na platnu	25x35	1959	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
4	Josip Grčević (Grgević)	Barba Martin	gips	30x25x20	1967	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
5	Petar Jelisić	Portret Ismeta Mujezinovića	bronza	-	1975	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
6	Vlado Puljić	Ivo Andrić	ulje na platnu	74x48	1974	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
7	Ante Starčević	B. Bulić	bronza	57x40x27	1974	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
8	Dimitrije Sretenović	Poluprofil žene	olovka	20x29	1987	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
9	Dragiša Trifković	Ivan Marković Irac	gips	40x22	1954	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
10	Dragiša Trifković	Juro Kerošević	gips	29x17	1965	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
11	Dragiša Trifković	Veljko Čubrilović	gips	48x26x24	1971	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
12	Miroslav Vertačnik	Portret gospode B. Božičković	gips	34x119x13	1980	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
13	Ismet Mujezinović	Meša Selimović	crni tuš	59,5x42	1948	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
14	Ismet Mujezinović	Niko Andrić [Meša Selimović]	olovka tuš	80x60	-	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
15	Ismet Mujezinović	Mješalica (studija za sliku)	olovka	49,5x33,2	1947	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
16	Ismet Mujezinović	Odmor na Olovu	tuš	20,5x39,5	1945	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
17	Ismet Mujezinović	U slavu boraca Sutjeske (detalj)	flomaster	22,5x40	1957	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
18	Ismet Mujezinović	Konj u kasu	tuš	31x46	1958	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
19	Ismet Mujezinović	Oslobođenje Jajca (skica)	olovka i flomaster	24,4x34	-	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
20	Ismet Mujezinović	Logorovanje (skica za bojenje)	tuš	18x28	1943./44.	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
21	Ismet Mujezinović	Djeca	ulje na kartonu	70x50	1920	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		
22	Ubrich Waibel	Ljudski portret u prostoru i vremenu	kreda	70x100	1990	Međunarodna galerija portreta	1992-2010.	26.05.2011.		

Baza nestalih / ukradenih umjetnina u Bosni i Hercegovini

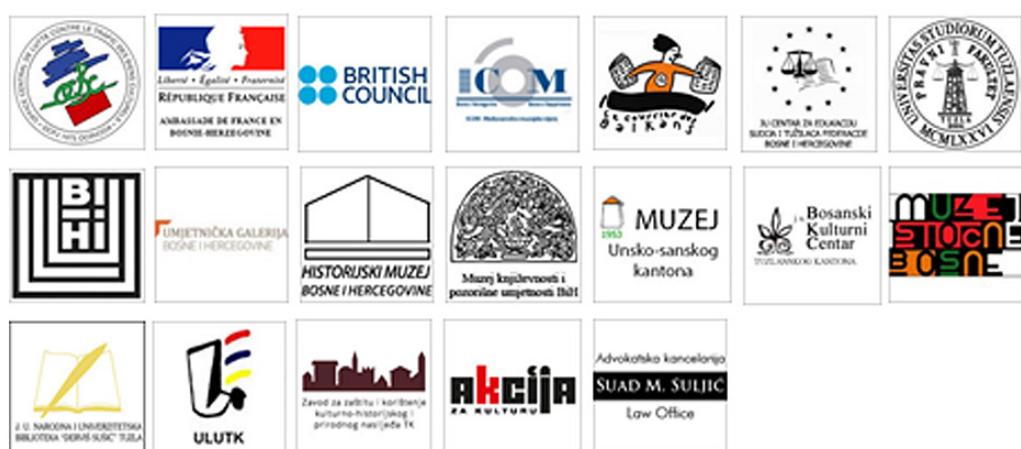
Predstavljanje aktivnosti CPKU na seminarima i konferencijama od kojih izdvajamo: Konferencija ARCA (Association for research into crimes against art) gdje se CPKU predstavio kao jedini učesnik sa područja jugoistočne Europe (juni 2017. godine) i Seminar Nacionalnog Instituta Visokih Studija Sigurnosti i Pravde (INHESJ) Pariz u okviru prve međunarodne sesije „sigurnost i pravda“ namijenjena ekspertima u oblasti sigurnosti sa područja Srednjeg istoka (januar 2018. godine).

Konferencija ARCA

Redovna saradnja sa pravosudnim institucijama (Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona i Sarajevskog kantona, Opštinski sud u Tuzli) kao eksperti u slučajevima krađe/falsifikovanja umjetnina (npr. slučaj Holiday Inn iz 2016. godine).

Potpisivanje velikog broja **protokola o saradnji** sa domaćim i stranim organizacijama i institucijama (Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, ICOM BiH, Pravni fakultet Univerziteta u Tuzli, Udruženje likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine, Muzej istočne Bosne, BKC Tuzla, Muzej Unsko-sanskog kantona, Le Courrier des Balkans, Akcija za kulturu, Historijski muzej Bosne i Hercegovine, Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti Bosne i Hercegovine i mnogi drugi).

Brošura "Krađa u muzejima"

Ferdinand Hodler
"Autoportrait"
Ulije na platnu, oko 1892.

Vlasnik: Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine. Nestanak djele je utvrđen prilikom inventure 1993. godine. Prijava obnovljena 2015. Nalazi se na spisku INTERPOL-a.

Ferdinand Hodler
"Mjesecina na Ženevskom jezeru"
Ulije na platnu, oko 1881.

Vlasnik: Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine. Nestanak djele je utvrđen prilikom inventure 1993. godine. Prijava obnovljena 2015. Nalazi se na spisku INTERPOL-a.

Božetech Mužijević
"Černi tuš", 1948.

Vlasnik: Međunarodna galerija portreta Tuzla. Utvrđen nestanak prilikom popisa 2011. godine. I prijava podnesena MUP-u TK. Djele se nalazi na spisku INTERPOL-a od 2018.

1. Kako sprovesti preventivne mјere zaštite pokretnih kulturnih dobara?

Popis kolekcija

Svi muzeji i galerije koji posjeduju umjetnička djela ili druga pokretna kulturna dobra dužni su voditi pisani evidenciju o svakom pojedinačnom predmetu, uz obavezno fotografisanje, koje predstavlja jedno od najbitnijih elemenata identifikacije predmeta.

Na službenoj stranici Centra protiv krijumčarenja umjetninama (CPKU) dostupna su dva dokumenta izrađena po međunarodnim standardima u cilju formiranja dokumentacije o kulturnim dobrima.

- Uputstvo za fotografisanje umjetinina i vrijednih predmeta (<http://www.cpku.org/wp-content/uploads/2016/05/Deskriftivna-kartica-za-umjetnine.pdf>)
- Deskriftivna kartica za umjetnine (<http://www.cpku.org/wp-content/uploads/2016/05/Upustvo-za-fotografisanje-umjetnina-i-vrijednih-predmeta2.pdf>)

Technička i fizička zaštita

Potrebno je posebno обратити pažnju na fizičku i tehničku zaštitu izloženog i depovanog muzejskog i galerijskog materijala (video nadzor, alarmni uređaji, fizička zaštita depoa i izložbenih prostora, osiguranje prilikom transporta).

2. Sta raditi u slučaju krađe kulturnog dobra?

Prijava MUP-u i Tužilaštву

svaka službena osoba koja ima saznanja o nestanku kulturnog dobra obaveze je da u što kraćem roku podnese prijavu nadležnoj policijskoj službi ili tužilaštvu, bez obzira na period kad je predmet ukraden.

Iz brošure "Krađa u muzejima"

U predmetima krijumčarenja umjetninama, uvijek je međunarodni faktor uključen. Zato je od početka našeg djelovanja bilo važno uspostaviti međunarodnu saradnju. Naši partneri u inostranstvu su:

- OCBC - Centralni Ured za borbu protiv krijumčarenja kulturnih dobara u Francuskoj (specijalizirani sektor policije).
- ICOM - Međunarodni savjet muzeja sa sjedištem u Parizu. Kao rezultat konferencije koju smo organizovali 2015. godine, CPKU je uvršten kao jedina kontakt tačka u Bosni i Hercegovini na „ICOM Observatory on Illicit Traffic in Cultural Goods“ koji objedinjuje na jednom mjestu sve podatke i aktere borbe protiv ilegalne trgovine kulturnim dobrima na međunarodnom nivou.
- ARCA (Udruženje za istraživanje o zločina protiv umjetnosti)
- Artive, koja je svjetska baza podataka sa najsvremenijom tehnologijom.
- Različiti eksperti na polju krijumčarenja umjetninama.

Objavljena brošura „**Krađa u muzejima – preventivne mјere i uputstva u slučaju krađe**“ namijenjena muzejima i galerijama u Bosni i Hercegovini.

Prema Zakonu o Krivičnom Postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH) čl.213 / ZKP Federacije BiH čl.228 / ZKP Republike Srpske čl.221 / ZKP Brčko distrikta BiH čl.213 o Obavezi prijavljivanja krivičnog djela: „Službene i odgovorne osobe u svim organima vlasti u Bosni i Hercegovini / u Federaciji / u Republici Srpskoj / u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, javnim preduzećima i ustanovama dužne su da prijave krivična djela o kojima su obavijestene ili za koja saznaju na koji drugi način. (...)“

Dostavljanje dokumentacija o ukradenom predmetu

U cilju olakšavanja potrage potrebno je dostaviti policiji ili tužilaštву prethodno prikupljenu dokumentaciju o predmetu za kojim se traga i obavijestiti ih o svim poznatim okolnostima o kradbi.

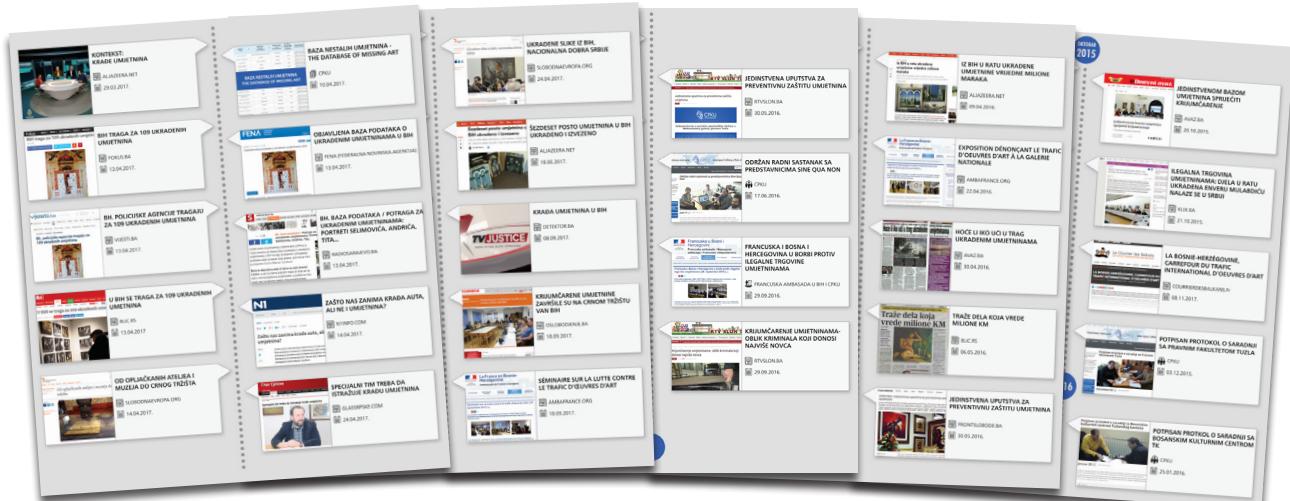
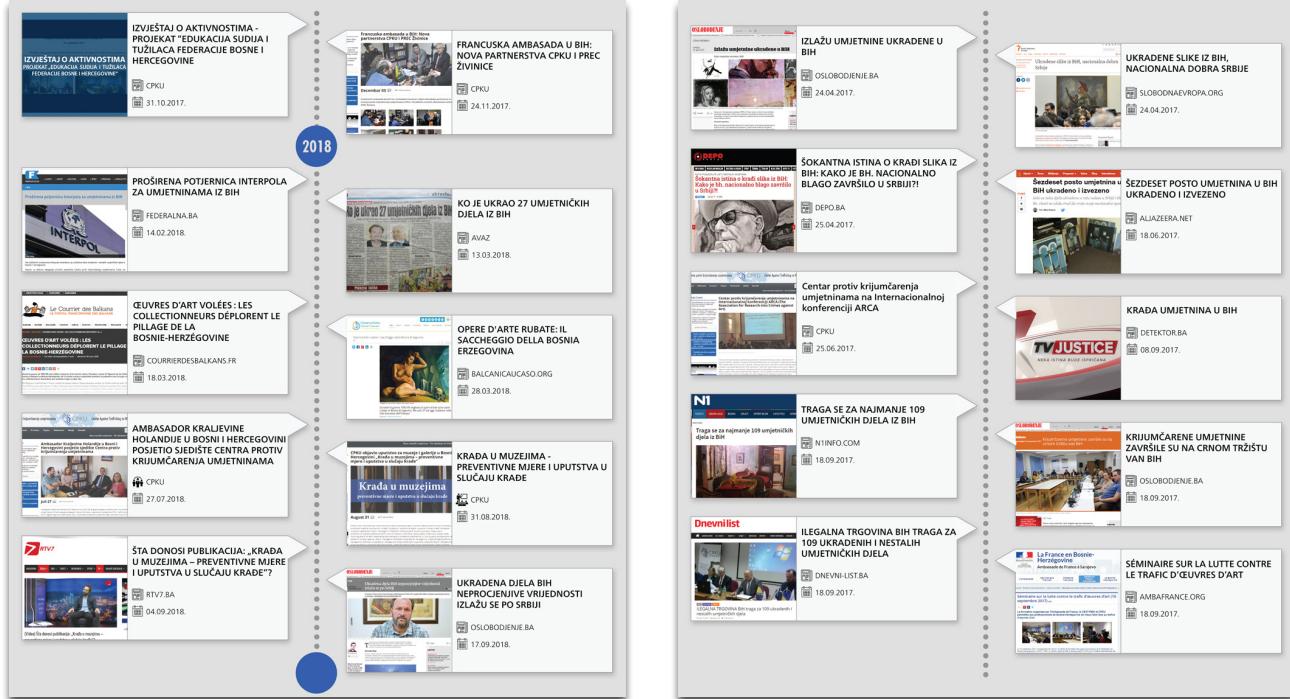
U slučaju krađe kulturnog dobra koji ima status nacionalnog spomenika Bosne i Hercegovine, muzejima i galerijama se preporučuje da obavijeste i Komisiju za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine. Nadležna policijska služba je dalje dužna obavijestiti NCB Interpol Sarajevo i Graničnu policiju.

Borka Avramova
"Jure Kostelan", patinirani gips, 1959. Vlasnik: Međunarodna galerija portreta Tuzla. Utvrđen nestanak prilikom popisa 2011. godine. Prijava podnesena MUP-u TK. Djele se nalazi na spisku INTERPOL-a od 2018.

Inventarna knjiga, "Kolekcija Jugoslovenskog portreta", inventarna knjiga koja predstavlja primarnu službenu evidenciju, pronađena prilikom popisa 2011. godine u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla.

Interpol
Baza Interpol sadrži podatke o ukradenim kulturnim dobrima na osnovu prethodno prikupljenih podataka o svim ukradenim i nestalim umjetinama u Bosni i Hercegovini, na osnovu podnesenih prijava nadležnih službama. Nalazi se na web stranici CPKU <http://www.cpku.org/baza-nestalih-umjetnina-the-database-of-missing-art/>

Osim toga, aktivno surađujemo sa medijima koji redovno izvještavaju o našim aktivnostima, kao i o problematici ilegalne trgovine umjetninama uopšte. Mediji su nam strateški partneri u podizanju svijesti i lobiranju prema javnoj vlasti kao i u edukaciji građana, a rad CPKU od osnivanja do danas prati preko 70 medija u zemlji i inostranstvu.

Izveštaji medija o aktivnostima CPKU

Svi dokumenti / priručnici, kao i medijski članci o aktivnostima CPKU objavljeni su i dostupni na našoj web stranici (<https://www.cpku.org/>). Iste materijale već koriste pojedine domaće agencije, ministarstva, kao i vlasnici umjetnina.

U narednom periodu je CPKU planirao organizovanje radionica za sudije i tužioce, graničnu policiju, carinu i policiju, kao i proširenje baze podataka o nestalim/ukradenim umjetninama u Bosni i Hercegovini.

Konferencija „Ilegalna trgovina umjetninama“ je održana 18. oktobra 2018. godine u Tuzli, u okviru 17. Interbifep-a

Konferencija „Ilegalna trgovina umjetninama“, 2018.

Konferencija „Ilegalna trgovina umjetninama“, 2018.

Konferencija „Ilegalna trgovina umjetninama“, 2018.

U radu ove konferencije učestvovali su pojedinci privatni kolezionari, predstavnici institucija iz oblasti kulture, umjetnosti, zaštite kulturno-historijskog naslijeđa, predstavnici organa za sprovođenje zakona, kao i strane organizacije : Francuska ambasada u Bosni i Hercegovini (Ataše za saradnju i Zamjenik Ataše za unutrašnju sigurnost), OSCE Mission to Bosnia and Herzegovina (Good governance in the security sector – Security cooperation unit), Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine (Državna agencija za istrage i zaštite SIPA – Odsjek za prikupljanje kriminalističko-obavještajnih poslova), Granična policija Bosne i Hercegovine (Odsjek za istrage Centralnog istražnog ureda), Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, Federalna uprava policije (Terenski ured Tuzla - Istražitelj za imovinske delikte), Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo (Sektor kriminalističke policije - Kriminalističko obavještajna jedinica), Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine, Centar za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske, Udruženje likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine, Muzej istočne Bosne Tuzla, privatni kolezionari, kustosi, konzervatori i međunarodni eksperti u oblasti zaštite kulturne baštine, kao i predstavnici CPKU.

Veliki broj medijskih kuća su pratile rad konferencije čime su podržali rad Centra protiv krijumčarenja umjetninama.

Konferencija 2018, izjava za medije

Konferencija 2018, izjava za medije

Konferencija 2018, izjava za medije

Konferencija 2018, izjava za medije

Konferencija 2018, izjava za medije

Na konferenciji su izlaganja i pozdravne riječi imali predsjednik Centra protiv krijumčarenja umjetninama Dženan Jusufović, Danis Fejzić, predsjednik Udruženja likovnih umjetnika Bosne i Hercegovine i Catherine Palpant, Ataše za suradnju Francuske ambasade u Bosni i Hercegovini. Prisutnima je prikazana desetominutna video prezentacija o radu CPKU.

Ovom prilikom je potpisana ugovor između Centra protiv krijumčarenja umjetninama i Francuske ambasade u Bosni i Hercegovini, čime je nastavljena pozitivna praksa podrške ambasade u radu, aktivnostima i projektima koje realizuje CPKU.

Konferencija 2018, potpisivanje ugovora

Svi učesnici konferencije su aktivno učestvovali u diskusiji, nakon izlaganja eksperata koji su predstavili rezultate istraživanja. Eléonore Loué-Feichter, pravnik, novinar i osnivač CPKU je predstavila aktivnosti djelovanja Centra protiv krijumčarenja umjetninama od osnivanja 2014. do sredine 2018. godine. Helen Walasek, Honorary Associate Research Fellow, University of Exeter (Velika Britanija), ekspert za pitanja kulturne baštine Bosne i Hercegovine i autor knjige "*Bosnia and the Destruction of Cultural Heritage*" (Routledge 2015), je predstavila pravne i političke izazove u rješavanju statusa kulturnih dobara opljačkanih tokom rata u Bosni i Hercegovini. Saida Hasanagić, historičar umjetnosti i spoljni saradnik CPKU za Veliku Britaniju je svoje izlaganje fokusirala na pitanje repatrijacije i restitucije ukradenih umjetničkih djela i kulturnih dobara. Lucia Gigli, ekspert za pitanje inventarizacije muzejskog i galerijskog materijala je upoznala prisutne o važnosti inventarizacije i stvaranja službene dokumentacije kao jednog od osnovnih preuslova za prevenciju od otuđenja i krađe umjetnina i pokretnih kulturnih dobara. Pierre Courtin, kustos i privatni kolecionar, je podijelio svoja iskustva po pitanju carinskih procedura u vezi sa transportom umjetničkih djela, kao i pravne zaštite umjetničkih djela koja su zapisana na digitalnim nosiocima informacija (video art i digitalna fotografija). Enver Mulabdić, privatni kolecionar je svojim izlaganjem podsjetio na problem restitucije umjetničkih djela iz privatnog vlasništva, koje uživaju status nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine. Mulabdić je u svom izlaganju istakao da su predmetna djela, koja se nalaze na Interpolovoj bazi nestalih umjetnina, trenutno u bespravnom posjedu kolezionara u Novom Sadu. Andrew Lawler je u svojstvu eksperta za spomeničku baštinu predstavio rezultate istraživanja u Bosni i Hercegovini koja se odnose na spomenike na javnim površinama, koji su uništeni ili ukradeni, te pitanje njihove formalne zaštite i društvene recepcije. Dr Yuri Stoyanov, Research Associate, School of Oriental and African Studies (SOAS), University of London i Senior Fellow, Albright Institute of Archaeological Research, Jerusalem, je predstavio problematiku zaštite kulturne baštine u regionalnom kontekstu Jugoistočne Europe.

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Konferencija 2018, učesnici

Nakon izlaganja moderirana je diskusija s ciljem usvajanja prijedloga i zaključaka. Agencije za provođenje zakona i istražni organi su potvrđili da je ova oblast za njih nepoznanica. U tom pravcu su predložili formiranje posebnih specijaliziranih jedinica, uspostavljanje državnog registra nestalih umjetnina, edukaciju kadrova, ažuriranje podataka i uredno vođenje službene dokumentacije, kod svih imalaca umjetnina i pokretnih kulturnih dobara. Preliminarni prijedlozi i zaključci su nakon završetka konferencije pismenim putem upućeni svim učesnicima, kako bi se izjasnili i dali određene prijedloge i sugestije, nakon čega je usvojen jedinstven stav, te je formirana konačna lista zaključaka i preporuka.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

1. **Uspostavljanje državnog registra Bosne i Hercegovine nestalih umjetnina** u skladu sa međunarodnim standardima, čime bi se sumiralo stanje u ovoj oblasti i došlo do tačnog broja nestalih umjetnina na području Bosne i Hercegovine.
2. **Imenovanje zajedničke komisije za evidentiranje i pregovore sa zemljama iz regije o povratu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine i umjetničkih djela** koja su nezakonito otuđena iz javnih i privatnih zbirki u periodu 1992.-1995. u koordinaciji sa Komisijom za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine.
3. **Povećanje angažmana Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, UNESCO BiH i ICOM BiH, kao i ostalih relevantnih ustanova i institucija**, a prema „Preporuci UNESCO-a o zaštiti i promociji muzeja i zbirki, njihovih raznolikosti i uloge u društvu“ iz 2015. godine koja je važeća za sve članice potpisnice, a gdje je navedeno: „Ključna komponenta menadžmenta u muzejima je izrada i održavanje profesionalnog inventara i pravilne kontrole kolekcija. Inventar je ključni alat za zaštitu muzeja, sprečavanje i borbu protiv ilegalne trgovine umjetninama“
4. **Uspostavljanje koordinacije i intenziviranje razmjene informacija** između zainteresovanih aktera borbe protiv ilegalne trgovine umjetninama u Bosni i Hercegovini, zemljama regije, zemljama članicama Europske unije (ali i onih koje to nisu), te globalne informacijske mreže o ugroženim kulturnim dobrima i umjetninama, koji su predmet ilegalne trgovine i krijumčarenja uz posredovanje Centra protiv krijumčarenja umjetninama.
5. **Organizovanje obuka i edukacija istražnih organa, sudija i tužioca** u saradnji sa Centrom protiv krijumčarenja umjetninama.
6. **Formiranje specijaliziranih policijskih službi**, kao jedan od uslova uspjeha i efikasnosti represivnih mjer (razotkrivanje kriminalnih mreža) i povećanje nivoa razmjene informacija između istražnih organa na različitim nivoima njihovog djelovanja, a vezano za postojeće krivične prijave o ukradenim umjetninama.
7. **Intenziviranje istrage na osnovu krivičnih prijava** koji su zaprimljeni od strane muzeja, galerija, privatnih kolecionara, slikara, privatnih ateljea, udruženja i dr. kako bi se pronašli počiniovi i ukradene umjetnine i kulturna dobra vratile legalnim vlasnicima.
8. **Intenziviranje saradnje između Interpola BiH i nadležnih istražnih organa u BiH**, te nastaviti dopunjavanje Interpolove baze podataka na osnovu postojećih prijava.
9. **Usklađivanje zakonodavstva** u oblasti muzeologije i galeristike na različitim administrativno-upravnim nivoima (kantoni, distrikt, entiteti, državni nivo) u smislu unifikacije kategorizacije umjetnina i kulturnih dobara; kao i usklađivanje krivičnog zakonodavstva radi lakšeg sprovođenja istraga i vođenja krivičnih postupaka protiv počinitelja krivičnih djela i izricanja strožih krivičnih sankcija.
10. **Preporuka nadležnim ministarstvima kako bi ista ostvarila uvid o stanju u institucijama iz oblasti kulture** koje posjeduju zbirke umjetnina i kulturnih dobara, po pitanju inventara, fizičke i tehničke zaštite objekata, kadrovske sposobljenosti, a kroz dostavljanje redovnih izvještaja.
11. **Pokretanje inicijative pred nadležnim ministarstvima za dopunjavanje liste sudskih vještaka** za oblast procjene umjetnina i utvrđivanje autentičnosti i izvornosti umjetnina i kulturnih dobara.
12. **Objavljivanje uputstva sa detaljnim pojašnjnjima o procedurama za potrebe izvoza umjetnina i kulturnih dobara**, za fizička i pravna lica.
13. **Podizanje svijesti civilnog društva** kroz posebne akcione programe (brošure, izložbe, predavanja, radionice, saradnja sa medijima...) i afirmisati značaj očuvanja kulturno-historijskog i umjetničkog naslijeđa Bosne i Hercegovine.